

Fra utdanning til arbeid - og tilbake

Høyres Studenters utdanningsprogram

Høyres
Studenter

Kjære Høyres Studenter!

Foran deg har du utdanningsprogramkomiteens forslag til politisk program om overgangen fra utdanning til arbeid. Programmet omhandler overgangen fra skole til utdanning, fra utdanning til arbeid og fra arbeid tilbake til utdanning.

For å sikre et bærekraftig velferdssamfunn er det viktig at alle som har mulighet, deltar i arbeidslivet. Kunnskap gir selvstendighet for den enkelte og velferd for samfunnet. Kunnskap bekjemper sosial ulikhet og utenforskap, og er nøkkelen til deltakelse i arbeid.

Skolen er en viktig bærebjelke i velferdssamfunnet og en god skole er nødvendig for å utvikle barn og unges ferdigheter og talenter. Skolen skal gi elevene et best mulig utgangspunkt for videre utdanning, men viktigst av alt sørge for deltakelse i arbeidslivet og tilhørighet i samfunnet. For å lykkes med dette må frafallet være lavt, og elever som har behov må tilbys tidlig innsats og tilpasset opplæring. Målet skal være at alle elever har mulighet til å nå sitt fulle potensial.

Det er viktig at alle skal ha mulighet til å ta høyere utdanning uavhengig av deres bakgrunn. Et godt utdanningssystem er avgjørende for å sikre kvalifisert arbeidskraft og kompetanse. Videre er veiledning og oppfølging både før, under og etter utdanning nødvendig for å sikre gode overganger mellom skole, utdanning og arbeid, og aller viktigst for å redusere frafall og utenforskap.

I en tid hvor arbeidslivet er i stadig endring, er vi avhengige av omstilling og samarbeid. Arbeids- og næringslivet er eksperter på hvilken kompetanse fremtiden har behov for, og et godt samarbeid med utdanningsinstitusjonene er helt nødvendig for å utvikle relevant utdanning. Institusjonene må gis insentiver til å utvikle egne programmer, gjerne skreddersydd på etterspørsel fra næringsklynger og bransjer. For at dette skal være mulig, må også finansieringssystemet legge til rette for dette.

Ingen skal oppleve å gå ut på dato i arbeidslivet og flere må kunne stå i jobb lenger. For å sikre høy omstillingsevne og hindre utenforskap er vi avhengige av lavt frafall, god veiledning, god overgang mellom skole/utdanning/arbeidsliv, og tilgjengeliggjøring av etter- og videreutdanning.

Utdanningsprogramkomiteen har bestått av Marte Sandslett Seland (leder), Carl Christian Grue Solberg, Marie Neergaard Blix, Falk Øverås og Sivert Strande Ruud. Håkon Bergseth har vært sekretær for komiteen. Komiteen har også hatt besøk av flere eksterne og interne innledere som har bidratt med innspill til arbeidet.

Vi takker for tilliten og gleder oss til gode debatter og endringsforslag på landsmøtet.

Lykke til!

Marte Sandslett Seland

Leder av Høyres Studenter utdanningsprogramkomité 2020

Innhold

Del 1: Før utdanning	04
Del 2: Under utdanning	10
Del 3: Etter utdanning	19

Kapittel 01

Før utdanning

Kunnskap sikrer selvstendighet og muligheter for enkeltmennesket, og i kunnskapssamfunnet Norge skal ingen oppleve å falle fra fordi de ikke mottar den nødvendige hjelpen de har krav på. For å realisere kunnskapssamfunnet er vi avhengig av gode utdanninger, helt fra barneskolen og til innpass i arbeidslivet.

Grunnskolen og videregående opplæring danner grunnlaget for å lykkes i høyere utdanning og i arbeidslivet. Derfor skal skolen sikre at barn og unge har mulighet til å utvikle seg selv og sine talenter. Alle elever skal oppnå nødvendige kompetanse innenfor grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving og regning før de forlater skolen.

Mot slutten av skolegangen opplever mange elever usikkerhet for fremtiden og hva de ønsker å gjøre videre. Beslutningen om veien videre etter skolegangen er ofte vanskelig, og mange vil også oppleve å velge feil. Derfor skal det også være lov å endre mening, men elevene skal i størst mulig grad motta hjelp gjennom god rådgiving og veiledning for refleksjon og bevisstgjøring av egne interesser, talenter og egenskaper.

Samtidig skal ikke målet være at alle skal ta høyere utdanning. Samfunnet er avhengig av høy deltakelse i arbeidslivet, og fokuset må derfor være på at så mange som mulig finner veien til deltakelse. Elever som ønsker å gå rett i jobb, skal også motta rådgiving og veiledning for hvilke muligheter de har for fremtiden.

Videre skal elever som velger å gå rett ut i jobb også ønskes velkommen tilbake til videre utdanning om de ønsker dette senere. Derfor må vi ha gode ordninger for å tilgjengeliggjøre utdanning ved å tilby tilpassede utdanningsløp.

Grunnskole/Videregående

Skolen er et viktig verktøy for å redusere sosial ulikhet og utenforskap i samfunnet. Men mange opplever at hverken deres ferdigheter eller skolens tilrettelegging strekker til.

Vi må fange opp elevene som sliter og står i fare med å falle ut av skolen. Tidlig innsats og tilpasset opplæring er nødvendig slik at alle elever skal oppleve mestring, for å redusere frafall og for at alle elever skal ha mulighet til å nå sitt potensial. Lesing, skriving og regning er grunnleggende ferdigheter som alle må kunne for å mestre hverdagen. Derfor ønsker Høyres Studenter at elever som sliter skal motta intensivopplæring. Ingen elever skal velge bort skolegang fordi skolen har sviktet eleven.

Høyres Studenter vil:

- Styrke tidlig innsats med intensivopplæring i lesing, skriving og regning.
- At flere elever i ungdomsskolen med behov for større utfordringer skal få tilbud om å ta fag fra videregående opplæring.
- At alle elever på ungdomsskolen skal få tilbud om hospitering på videregående skole.
- Styrke samarbeidet med frivilligheten for å sikre bedre leksehjelp og andre aktiviteter etter skoletid.
- Utrede muligheten for å innføre «skole-ROBEK» for skoler som over tid ikke leverer til krav om kvalitet.
- Legge til rette for at så mange lærere som mulig tar etter- og videreutdanning.
- Heve kompetansen til lærere i bruk digitale verktøy (eks. omvendt klasserom og MOOC) under og etter lærerutdannelsen.
- Vurdere liberalisering av friskoleloven, slik at private som ønsker å tilby alternative pedagogiske undervisningsformer lettere kan starte privatskoler.
- Ikke åpne for en liberalisering av regelverket for religiøse/alternative livssynssamfunn.
- Legge til rette for å starte opp skoler med særlig satsning på realfag eller språkfag, på lik linje med dagens idrettsgymnas.

- Åpne for at skolene kan benytte nivåddifferensiert undervisning gjennom hele skoleløpet.
- Innføre ordning med mobilfrie klasserom.
- Øke antall undervisningstimer i programmering og innføre programmering og bruk av digitale verktøy i fag på grunnskolen fra 1.klasse.
- Innføre programmering som obligatorisk del av realfagslærer-utdanningen.
- Innføre samfunnsøkonomi i samfunnsfaget.
- Oppfordre alle ordførere til å invitere 10. klassinger til å bevitne et kommunestyremøte og samarbeide med skolen om opplæring innen lokaldemokrati.
- Redusere den obligatoriske skolegangen i grunnskolen fra 10- til 9 år.
- Åpne opp for fleksibel skolestart.
- Innføre et prøveprosjekt på spesialskoler for elever som faller utenfor skoleløpet i løpet av ungdomsskolen.
- Utvide Teach First-ordningen til å gjelde flere fagområder og flere byer, dette for å sikre rekrutteringen av flere lærertalenter utenfor lærerutdanningene.

En av mange utfordringer i dagens skoleløp er at mange elever sliter med å motivere seg til videre skolegang. En rekke elever starter på ungdomsskolen skoletrøtte. Disse elevene vil ofte være utagerende, og dermed oppta mange av skolens ressurser, hvilket går utover de andre elevene i klassen. Elevene med behov for spesialundervisning skal få tilbud om dette. Disse elevene er ikke nødvendigvis faglig svake, men mangler ofte motivasjon og engasjement. Høyres Studenter mener at dagens norske skoleløp er for teoretisk innrettet for disse elevene. Det er en god tanke at alle norske studenter skal få tilpasset undervisning i samme klasse, men dette er langt på vei en utopi. Høyres Studenter mener derfor vi må åpne for ulike former for alternative utdanningsløp, slik at disse elevene får bedre forutsetninger for å lykkes i videre opplæringsløp.

Ulike kommuner har ulike spesialiteter. Enkelte steder har de stor verftsnaering som trenger arbeidskraft, andre steder skogbruksnaering. Den enkelte kommune vet best for skoen trykker, og skal derfor utforme tilbudene i samarbeid med lokale ressurser og næringslivet. Ordningen skal finansieres av staten.

Høyres Studenter vil:

- Opprette alternative utdanningsløp for skoletrøtte elever. Tilbudet skal strekke seg fra 8. klasse ut 3. videregående, og gi eleven mulighet til å nå sitt fulle potensial.
- Skape en fleksibel ordning som gjør det mulig for elever å gå "frem og tilbake" dersom elevene endrer mening underveis i skoleløpet.
- At tilbudene skal utformes lokalt av den aktuelle kommune, i samarbeid med lokale ressurser.

Rådgiving og karriereveiledning

Gode og kvalifiserte lærere er avgjørende for å sikre god læring hos elevene. Det samme prinsippet gjelder også når elevene trenger støtte og veiledning gjennom skoleløpet eller for karrierevalg for fremtiden. Høyres Studenter mener at alle rådgivere og karriereveiledere i skolen skal ha nødvendig opplæring og kvalifisering, for å sikre at alle elever mottar nødvendig hjelp for å fatte gode beslutninger i hverdagen og for fremtiden.

Høyres Studenter vil:

- Profesjonalisere rådgiverfunksjonene i skolen gjennom gradvis økte krav til relevant utdanning.

- Innføre en sertifiseringsordning av rådgivere i skolen og stille krav til at alle rådgivere skal oppnå denne.
- Stille formelle kompetansekrav til de som skal undervise innenfor utdanningsvalg og karriereveiledning på ungdoms- og videregående skole.

Kontakt og samarbeid med høyere utdanning

Kontakt med utdanningsinstitusjoner og arbeidslivet tidlig i skoleløpet gir elevene verdifull innsikt i egne interesser og ambisjoner for fremtiden. Men også arbeidslivet tjener på kontakt med elevene og skolene, og kan gjennom godt samarbeid sikre relevant kompetanse for fremtiden og tidlig rekruttering.

På lik linje med at elever som har behov for ekstra hjelp og tilpasning får tilbud om dette i skolen, skal også særdeles talentfulle elever få tilbud og tilpassede utfordringer for å motiveres i skoleløpet. Derfor ønsker Høyres Studenter at flere elever skal ha mulighet til å ta fag på høyere nivå i skole- og utdanningsløpet.

Høyres Studenter vil:

- Ha tettere samarbeid mellom videregående opplæring og arbeidslivet for å sikre relevant kompetanse for fremtiden og overgang til videre utdanning.
- At alle elever i videregående opplæring skal få tilbud om å besøke en utdanningsinstitusjon.
- Innføre arbeidsmesser i videregående opplæring på lik linje med studiemesser
- Ha en større realfagssatsning, der skolene i større grad benytter seg av talentsentre i realfag og utdanningsinstitusjoner i undervisningen.
- Utvide UNG-ordningen slik at flere talenter i videregående skole får tilgang til å ta enkeltemner på utdanningsinstitusjoner i videregående opplæring og innenfor flere fagområder.
- Tilrettelegge for samarbeid mellom videregående skoler og lokale høyere utdanningsinstitusjoner, og på den måten gi elever muligheten til å ta fag og enkeltemner på høyere akademisk nivå.

Fra yrkesfag til utdanning

Yrkesfagene gir verdifull kompetanse til samfunnet, og arbeidet med å heve statusen til fagområdene må fortsette. Mange elever opplever fortsatt yrkesfag som for teoretisk og lite motiverende og frafallet er fortsatt altfor høyt. Derfor ønsker Høyres Studenter at det skal opprettes flere veier til fagbrev innenfor yrkesfagene og at flere løp inkluderer mer praksis for å stimulere teori-slitne elever.

I et allerede skiftende arbeidsmarked er det helt nødvendig at alle får mulighet til å fornye og utvikle sin kompetanse. Derfor må det utvikles flere tilpassede utdanningsløp som gjør det lettere å kombinere etter- og videreutdanning med jobb. Samtidig som at overgangen mellom yrkesfag og teknisk fagskole til høyere utdanning skal bli enklere og at flere skal få godkjent sin kompetanse til utdanningen.

Høyres Studenter vil:

- Gjennomføre en reform for yrkesfag som gir flere veier til fagbrev og med mer praksis tidligere.
- Fortsette arbeidet med å heve statusen til yrkesfagene.
- Redusere frafall på yrkesfagene.

- Ha flere tiltak for å øke antall lærlingplasser og at kommunene skal tilby flere lærlingplasser i kommunen.
- Tilby flere tilpassede utdanningsløp, slik at flere fra yrkesfagene har tilgang til påfyll av kompetanse og videreutdanning.
- At studenter som har fullført teknisk fagskole skal få innpasset relevante emner i utdanningen, dersom de får opptak til en relevant utdanning.
- At utdanningsinstitusjoner skal kunne tilby et alternativt studieløp som leder til en bachelor-/mastergrad i faget til kandidater som har fullført teknisk fagskole.
- Gi bedriftene insentiver til at lærlinger skal fullføre gjennom tilbakebetaling av arbeidsgiveravgift, og lønn ved bestått fagprøve.
- Alle bedrifter som gjør tjenester for det offentlige skal ha lærlinger i bedriften, inkludert underleverandører.

Rett i jobb

Et av målene for velferdssamfunnet er at alle som kan også skal delta i arbeidslivet. Samtidig som at alle skal ha mulighet til å ta utdanning, skal det også være mulig å gå rett i jobb for elevene som ønsker dette. Elevene må tidlig komme i kontakt med arbeidslivet og motta god rådgeving og veiledning for muligheter i arbeidslivet. De som senere ønsker etter- og videreutdanning, skal få tilbud om dette. Derfor må vi ha gode ordninger for å tilgjengeliggjøre utdanning ved å tilby tilpassede utdanningsløp og kortere moduler som kan kombineres med jobb.

Høyres Studenter vil:

- Styrke kontakten mellom videregående opplæring og lokalt næringsliv, slik at elevene kommer i kontakt med arbeidslivet tidligere.
- Styrke Kompetansepluss-ordningen, slik at flere får opplæring i grunnleggende ferdigheter og videre får styrke sin deltakelse i arbeidslivet eller tilgang på utdanning.
- At det skal bli lettere å ta fagbrev på arbeidsplassen, der ansatte i lønnet arbeid kan få realkompetanse vurdert og ta fagbrev i korte moduler slik at det kan kombineres med jobb.
- Utdanningsinstitusjonene skal kunne tilby kortere moduler og utdanningsløp, slik at flere får tilgang på å fornye og utvikle sin kompetanse.
- Finansieringssystemet av høyere utdanning må legge til rette for finansiering slik at institusjonene insentiveres til å utvikle egne program.

Opptak til høyere utdanning

Et rettferdig opptakssystem til høyere utdanning er viktig for å motivere studenter og sikre rette kandidater til rett utdanning. Høyres Studenter ønsker at institusjonene skal få bestemme egne opptakskrav og benytte seg av alternative vurderingsformer der det er nødvendig.

I dagens opptakssystem finnes det tilleggs poeng for det meste, inkludert kjønn, alder, opptaksprøver, realfag og fremmedspråk, utdanning, militær førstegangstjeneste og folkehøgskoler. Høyres Studenter mener at det burde innføres et makstak for tilleggs poeng slik at konkurransefordelen ikke blir uforholdsmessig stor.

Dagens ordning hvor realfagspoeng gjelder uavhengig av om man søker seg inn på realfag eller ikke gjør at det på videregående lønner seg å ta fysikk fremfor rettslære om man skal søke seg inn på rettsvitenskap. Ordningen virker dermed mot sin hensikt. Høyres Studenter ønsker derfor å erstatte ordningen med en vektning av karakterer fra fag som er relevante for utdanningen man søker seg inn på.

Høyres Studenter mener at kvotering innenfor utdanningssektoren er usaklig forskjellsbehandling. Mennesker skal vurderes ut fra egenskaper – ikke kjønn. Tilleggs poeng som ikke er basert på prestasjon er lite motiverende og burde derfor også unngås.

For et år på folkehøgskole, der det verken stilles krav om karakterer, pensum eller bestått eksamen og formell kompetanse, oppnår man to tilleggs poeng. For å opparbeide seg tilsvarende poeng på annen måte må man bestå 60 studiepoeng eller gjennomføre førstegangstjenesten. Høyres Studenter mener at dette ikke kan sidestilles og at tilleggs poengene for folkehøgskole må fjernes.

For å stimulere til at flere velger utradisjonelle utdanninger og karrierer må vi satse på prosjekter som motiverer og vekker interessen for å ta valg som er litt annerledes. Høyres Studenter heier derfor på prosjekter som «Menn kan bli sykepleier» og «Jenter i teknologi» som jobber for rekruttering med mål om et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

Høyres Studenter vil:

- Åpne for at høyere utdanningsinstitusjoner kan vurdere opptakssøknader basert på karakterer, motivasjonsbrev, opptaksprøver, intervjuer og personlighetstester.
- Gi institusjonene mulighet til å sette egendefinerte opptakskrav til fagkombinasjoner og minstekrav til karakterer i enkeltfag.
- Oppfordre institusjonene til å vektlegge relevante ferdigheter ved opptak i større grad enn tilfellet er i dag.
- At fleksible opptaksordninger opprettholdes og videreutvikles.
- La institusjonene motta og behandle søknadene.
- Innføre et makstak for tilleggs poeng.
- Fjerne tilleggs poengene man får for gjennomført år på folkehøgskole.
- Fjerne kjønns poeng.
- Legge til rette for flere prosjekter med fokus på rekruttering som «Mann kan bli sykepleier» og «Jenter og teknologi» for å hindre kjønnsdelte utdanninger.
- Erstatte ordningen med realfags poeng med en ordning hvor man vektlegger relevante fag ved opptak til høyere utdanning.

Kapittel 02

Under utdanning

Alle skal ha muligheten til å ta høyere utdanning uavhengig av bakgrunn. Et godt utdanningssystem er nøkkelen til et godt næringsliv og en fungerende forvaltning. Vi i Høyres Studenter vil at universitetene i Norge skal konkurrere i verdenstoppen – både når det gjelder fagmiljø, undervisning og studenters levevilkår under utdanning.

Vi er videre svært opptatte av å legge til rette for velfungerende samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og kommuner samt næringsliv. Vi vil ha en fremtidsrettet utdanningssektor som fokuserer på arbeidslivets utfordringer. Derfor må vi revurdere studier som ikke bidrar til dette.

Utdanninger skal være krevende, men også engasjerende. Vi vil at studenter skal velge å studere i Norge på grunn av tilbudet er godt. For å få til det må blant annet tilbudet om internasjonale studier, forskning og honours-program være godt nok. Vi må også sørge for at finansieringen av utdanningsinstitusjonene gjøres på en effektiv måte. Målet med utdanning skal være å skaffe kompetanse. Derfor må vi sørge for at færre dropper ut av påbegynte studier. Det gjør vi ved å ivareta studentenes psykiske og fysiske helse. Vi må sørge for at økonomien til hver enkelt student er god nok, og at det legges til rette for at studenter kan få barn i løpet av studiet.

Kvalitet på utdanningen

Norsk utdanning består av mange ulike institusjoner med gjennomgående høy kvalitet. Mangfoldet av utdanningsinstitusjoner medfører imidlertid også at kvaliteten på tilbudene vil variere fra institusjon til institusjon. Dette er uunngåelig, men like fullt uheldig. Utdanningsinstitusjonene kan lære mye av hverandre, samtidig som man må forbedre og spesifisere de nasjonale kravene som allerede finnes. Samlet sett vil dette øke kvaliteten på norsk utdanning.

Høyres Studenter vil:

- Åpne for større grad av spesialisering innenfor høyere utdanning, der mindre attraktive/arbeidsrelevante studier kun tilbyr ett eller to steder i landet.
- Opprette en felles standard for emne og studiepoeng. Like emner skal gi likt antall studiepoeng, uavhengig av studiested.
- Innføre Ex.phil. ved alle offentlige utdanningsinstitusjoner.
- La politiske møter for folkevalgte telle som gyldig fravær.
- Åpne for at institusjonene kan gi dyktige forelesere fritak fra ordinær forskningsplikt.
- Ha anonym vurdering av forelesere.
- Pedagogisk merittering skal aktivt brukes for å heve undervisningens status og pedagogisk kvalitet blant undervisere.
- Øke kvaliteten og variasjonen på undervisningen i utdanningsprogrammene. Et viktig ledd i dette vil være å instruere læringsinstitusjonene til å tilby mer variert undervisning, tettere oppfølging av den enkelte student, samt øke muligheten for veiledning gjennom hele studieløpet.

Bedre gjennomstrømning og redusert frafall

Frafall underveis i et utdanningsløp er ikke ønskelig. Innsatsen for å motvirke dette må styrkes. Høyres Studenter målsetning er at alle som begynner med en grad, skal fullføre løpet – helst på normert tid. Samtidig må man ha respekt for at man i løpet av studiene kan møte på ulike utfordringer som kan ha stor påvirkning på muligheten og evnen man har til å studere. Institusjonene må i større grad tilpasse seg og kunne tilby ulike løsninger og virkemidler til hver enkelt student.

Høyres Studenter vil:

- Be institusjonene legge til rette for at studentene skal ha anledning til å avslutte en integrert mastergrad etter tre år og oppnå en bachelorgrad.
- At alle studenter ved studieoppstart skal få tilbud om en faglig mentor som skal bistå studenten med faglig oppfølging og veiledning.
- Innføre opptakskomiteer eller alternative opptakskrav for å i større grad unngå at fremtidige studenter tar opp fag over mange år før de kommer inn på studier.
- Forkurs bør være tilgjengelig ved flere studieprogrammer.
- Legge til rette for at både universiteter-, høyskoler- og fagskoler forbedrer sine deltidsstudier på kveldstid slik at arbeidstakere i full jobb kan kombinere arbeid og studier.

Praksis

Vi mener et større samarbeid mellom næringslivet og studenter vil være en vinn-vinn-situasjon for begge parter. Det er studentene som en dag skal arbeide i næringslivet. Noen skal også starte nye bedrifter. Det er derfor viktig at studenter får gode introduksjoner til det eksisterende næringslivet. For næringslivet vil det være svært betydningsfullt å skape tillitsforhold til de som en dag skal arbeide i deres bedrift. Det er en unik rekrutteringsmulighet som vi mener utnyttes i for liten grad i dag. I dag er det for lite fokus på fremtidig yrkesutøvelse, og det bør i større grad legges til rette for at studentene kan ha internships og praksis-opphold uten at dette går ut over studiene. Dette er arbeidserfaring som vil være svært nyttig i senere arbeidsliv.

Høyres Studenter vil:

- At alle studenter skal tilbys praksis i løpet av studiet.
- At bedrifter og offentlige institusjoner skal ha muligheten til å tilby studenter i ulønnede praksisopphold som en del av studieløpet.
- Studenter i større grad skal gis muligheten til å skrive bachelor- og masteroppgaver i samarbeid med arbeids- og næringslivet.
- Tydeliggjøre forventningen til formell veilederkompetanse hos praksisveilederne. Kun fagpersonell med relevant erfaring fra praksisfeltet over minst tre år skal brukes som veileder på praksisstedene.
- At praksisplasser og internships skal kunne integreres som en del av graden, særlig for praksisrelaterte studier.
- At det skal opprettes en praksisportal slik at studenter lettere kan komme i kontakt med bedrifter som tilbyr praksis.

Utvexling og internasjonale studenter

Med den økende globaliseringen, øker også andelen av studenter som ønsker å ta hele eller deler av utdanningen sin i utlandet. Hver sjettede student drar på et utvekslingsopphold på tre måneder eller mer. Norge tjener på kunnskaps- og erfaringsutveksling mellom mennesker og kulturer. Samtidig ser vi at internasjonale organisasjoner mangler nordmenn, derfor må utveksling tilgjengeliggjøre og det må bli lettere for studenter å reise på utveksling. Samtidig har vi alle et ansvar for å bidra i dugnaden om bærekraftighet, derfor burde korttids-utveksling minimeres der det er mulig.

Students at Risk er en ordning for å gi studenter som er utvist fra studiet i hjemlandet grunnet politisk engasjement for demokrati og menneskerettigheter muligheten til å fullføre utdanningen sin i Norge. Prosjektet har vært svært vellykket og burde utvides til flere land.

Høyres Studenter vil:

- Videreutvikle og utvide Students at Risk i og utenfor Norge.

- Alle utdanningsinstitusjoner skal tilby ferdige pakkeforløp for utveksling for å sikre forutsigbarhet og tilgjengelighet.
- At bruk av korttids-utveksling skal unngås der det er mulig.
- At norske studenter i utlandet som velger å jobbe ved siden av studiene skal få beholde medlemskapet i folketrygden.
- Utdanningsinstitusjonene skal tilby en god rådgivertjeneste for utenlandsopphold.
- At alle norske utvekslingsstudenter skal få tilbud om digital rådgiving fra Studentrådgivningen for å forebygge psykisk uhelse.

Eksamen

Eksamen er nødvendig for å kartlegge studenters kunnskap og forståelse, og for de aller fleste det viktigste man gjennomfører i løpet av et semester. Derfor må vurderingsformen være rettferdig og sammenlignbar mellom institusjoner.

Det er ressurskrevende for universitetene å arrangere kontinuasjonseksamener. Høyres Studenter mener at kontinuasjonseksamen ikke skal misbrukes som en utsettelse av eksamen. Studenter uten gyldig grunn til fravær skal derfor betale eventuelle utgifter forbundet med kontinuasjonseksamen.

Høyres Studenter vil:

- Innlemme flere disiplinerner i ordningen for nasjonal deleksamen.
- At utdanningsinstitusjonene i større grad skal benytte seg av eksamensformer med hjelpemiddel der det er hensiktsmessig og relevant.
- At kontinuasjonseksamen skal gjennomføres utenfor den ordinære eksamensperioden, på et tidspunkt som ikke hindrer at studenten kan fullføre studiet på normert tid.
- Stille krav om at normalfordeling ikke benyttes i vurderingen.
- Innføre fast ordning med to sensorer på eksamener med karakterer som vurderingsuttrykk.

Honours-program

I idretten ser vi bredde- og elitesatsing side om side. Dette er både gjennomførbart, ønskelig og nødvendig også innenfor høyere utdanning. Det er viktig at vi legger opp til at den enkelte utdanningsinstitusjon får ressurser til å tilpasse seg den enkelte student. Der de som har dårlige forkunnskaper i et fag får tilbud om innledende intensivkurs, er det viktig at de dyktigste studentenes behov også prioriteres.

Høyres Studenter vil:

- Jobbe for å etablere honours-program på flere universitet og høyskoler. Skoler med slike program bør premieres, eksempelvis med økte tilskudd.

Studenter med barn

Det er et gode for samfunnet at alle har muligheten til å studere. Kompetansen man tilegner seg skaper et bedre liv for den enkelte, men er også svært gunstig for samfunnet. Derfor må det legges til rette for at man kan studere i alle livssituasjoner. Spesielt gjelder dette for studenter med barn.

Per i dag fødes det ikke nok barn til å opprettholde folketallet. På sikt kan dette føre til flere pensjonister enn det er arbeidsføre som bidrar til finansiering av velferdssamfunnet. En av flere løsninger vil være å legge til rette for at unge voksne som studerer kan få barn under utdanning.

Barnefamilier har hatt negativ kjøpekraftsutvikling sammenliknet med øvrige samfunnsgrupper de siste årene. Høyres Studenter ønsker derfor større og mer treffsikre ordninger for å bedre barnefamiliens kjøpekraft. Dette blir spesielt viktig for nybakte studerende foreldre, som allerede har lavere inntekt enn gjennomsnittet i befolkningen.

Høyres Studenter ønsker å innføre en egen tilpasset engangsstønad for studenter, som skal være betraktelig større enn dagens nivå. I tillegg ønsker Høyres Studenter å gi alle foreldre med barn under 16 år et ekstra skattefradrag, etter modell fra Sverige. Dette for å styrke arbeidslinjen. Kombinasjonen av passive ytelser og skattefradrag vil sørge for at alle foreldre mottar stønad, samtidig som at studentene gis insentiver til å gå inn i arbeidslivet så raskt som mulig.

Barnetrygden er den viktigste enkeltytelsen for barnefamiliene. En slik universell ordning er ubyråkratisk, samtidig som at den øker familiens kjøpekraft. Den sikrer dermed effektiv omfordeling til barnefamilier. Høyres Studenter ønsker også å skattlegge barnetrygden, for å sørge for at de som har størst behov for ordningen får mest ut av den. Eventuelle økninger av ordningen vil heller ikke være like kostbar for staten, siden det fører til økt beskatning for de uten behov for ordningen. I praksis er dette omfordeling fra barnefamiliene med trygg økonomi til barnefamiliene som sliter med å få endene til å møtes.

Høyres Studenter vil:

- Øke stipendiet til studenter med barn.
- Innføre en egen tilpasset engangsstønad for studenter med barn.
- Innføre et skattefradrag gjeldende for de fem første årene i arbeid dersom man har fått barn under utdanning.
- Innføre et generelt jobbskattefradrag for foreldre med barn under 16 år.
- Bygge flere tilrettelagte studentboliger for unge foreldre.
- At Regjeringen skal utrede hvordan samfunnet bedre kan legge til rette for at unge skal kunne få barn tidligere enn i dag, samt få flere barn enn i dag.
- Øke lånekassens lånetid for studenter med barn, til inntil 10 år.
- At far skal ha egen opptjeningsrett til foreldrepermisjon og rett til pappapermisjon dersom mor er student.
- At studenter i fødselspermisjon skal fortsette å ha status som student slik at de får de samme rettigheter til studentsamskipnadens velferdsordninger.
- Beholde dagens innretning på barnetrygden, men skattlegge den.
- Øke barnetrygden.

Forskningserfaring gjennom studieløpet

Forskning er viktig for videreutvikling av kunnskap, og har en selvstendig verdi som premisseleverandør til all offentlig debatt. Høyres studenter ønsker derfor mer uavhengig forskning, samt øke mulighetene studenter har til å engasjere seg i forskningsprosjekter i løpet av studietiden.

For å sikre studentene faglig og akademisk tilhørighet må studentene i større grad inkluderes i fagmiljøet og i den løpende forskningen. Studentene må gis forskningserfaring gjennom studieløpet og utdanningsinstitusjonene må i større grad ta i bruk forskning i undervisningssituasjonen. Ved å inkludere studentene i forskning tidlig, vil rekrutteringen til forskning styrkes.

Høyres Studenter vil:

- At forskning skal brukes i undervisning i større grad, og forskningsresultater skal være lett tilgjengelig for alle.
- Innføre obligatoriske studiepoeng i forskning, utover generell metodelære for masterstudenter.
- Innføre prøveprosjekter med todelt mastergrad, hvorav den ene er forskningsrettet og den andre er arbeidslivsorientert. Dette kan også inkludere todelt valgfag.
- Inkludere bachelor- og mastergradsstudenter i forskningsundersøkelser, og utlyse ulønnede forskerassistentstillinger på alle forskningsprosjekt.
- At forskningsprosjekter skal være tilgjengelig for og telles som valgfag.
- Legge til rette for at Norge skal utdanne flere fremragende forskere, blant annet ved å utvide ordningen YFF (Yngre Fremragende Forskere).
- At forskningsmiljøene ved institusjonene skal motta bedre veiledning og støtte i søknadsprosessen om forskningsmidler, både fra Forskningsrådet og fra EU.
- Øke forskningstilskuddet til uavhengig forskning.
- Utvide gaveforsterkningsordningen for forskning for å redusere behandlingstiden.

Stipendiater

Stipendiater utgjør en viktig del av universitetenes kapasitet til forskning. Denne ordningen må videreutvikles, blant annet gjennom å forenkle deres tilgang til å søke om forskningsmidler. Videre bør man i større grad pålegge stipendiater forelesningsansvar, eksempelvis på kveldstid, for studenter som av ulike årsaker ikke har mulighet til å delta på ordinære forelesninger på dagtid.

God forskning krever forutsigbarhet for forskerne. Det er derfor problematisk at mange dyktige forskere er nødt til å stå i midlertidige stillinger over lengre perioder. En økning i antallet doktorgradsstipendiater må også føre til tilsvarende økning i fullfinansierte postdokorstillinger.

Høyres Studenter vil:

- Ha direkte overgang fra master til PhD-studier for kvalifiserte studenter. Dette står i motsetning til dagens ordning som ofte innebærer lang ventetid.
- At antall PhD-stillinger økes og at flere av disse fullfinansieres. Flere PhD-stillinger må også føre til flere fullfinansierte postdokorstillinger.
- At universitetene i større grad skal samarbeide med næringslivet og instituttsektoren, og sammen utvikle flere nærings- og institutt-PhDer.
- Doktorgradsstipendiater og andre som er i midlertidige stillinger skal få tilbud om karriereveiledning.
- I større grad la stipendiater og postdoktorers pliktarbeid bestå av forelesningsansvar, eksempelvis på kveldstid.

Økonomi

Norge er ett av svært få land i verden som har skattefinansiert høyere utdanning for utenlandske studenter. Høyres Studenter mener det er unaturlig at utenlandske statsborgere skal nyte godt av et system som de selv ikke bidrar til å finansiere, spesielt når norske studenter i utlandet bidrar økonomisk til sine utenlandske institusjoner. Det ville dermed være naturlig å innføre en studieavgift som er tilsvarende hva norske utvekslingsstudenter betaler i utlandet. Høyres Studenter foreslår dermed en studieavgift for utenlandske statsborgere på 35.000 kroner i året.

Samfunnsøkonomiske framskrivninger viser at vi vil få økte utfordringer med å finansiere velferdsstaten. Det er derfor urealistisk å foreslå økte investeringer i utdanningstilbudet uten å finne

inndekning. Det er dermed et behov for å finne andre finansieringsmetoder for å øke midlene til høyere utdanning.

Høyres Studenter ønsker derfor at økt satsning på høyere utdanning skal finansieres med å innføre en generell studieavgift på 10 000 kroner i året for norske statsborgere. Det er i dag om lag 300 000 norske studenter, som med dette tiltaket tilsier tre milliarder i økte inntekter. Inntektene skal brukes til å bedre kvaliteten på utdanningstilbudet på norske universiteter og høyskoler. Det understrekes at studieavgiften skal utbetales og likviditetsfinansieres av Lånekassen sammen med det øvrige lånet og stipendet.

Høyres Studenter ønsker videre å legge til rette for at man kan kombinere studier og arbeid. Dette kan både bidra til å bedre den enkelte students kjøpekraft, spareevne, samt øke læringsutbyttet. Derfor foreslår Høyres Studenter å fjerne inntektsgrensen. Formuesgrensen foreslås også fjernet. I fremtiden vil arbeidstakere måtte være innstilt på kontinuerlig omstilling, hvilket øker behovet for fleksible utdanningsløp også i voksen alder. Formuesgrensen skaper unødvendige negative konsekvenser for mange studenter, og bør således fjernes.

Utdanning muliggjør en spennende jobbhverdag og mer økonomisk frihet til den enkelte. Dette kunne langt flere studenter oppnådd tidligere ved å fullføre på normert tid. De samfunnsøkonomiske gevinstene er også betydelige. Derfor ønsker Høyres Studenter å stimulere til at flest mulig forsøker å oppnå dette. Det foreslås derfor å innføre et turbostipend for denne gruppen studenter.

Høyres Studenter vil:

- Innføre turbostipend som gjør det lukrativt å fullføre på normert tid.
- Redusere andelen som blir omgjort til stipend til 20%.
- Fjerne formuesgrensen for studenter.
- Øke inntektsgrensen for studenter.
- Innføre skolepenger for alle utenlandske studenter i Norge. Beløpet bør settes til 35.000 kroner per student per år.
- Ikke åpne for at studier kan gi pensjonspoeng.

Finansiering av høyere utdanning

Høyere utdanning kan finansieres på en mer bærekraftig måte enn det tilfellet er i dag. Vi bør ha et finansieringssystem som stimulerer til studier av høy kvalitet, og fokuset bør være rettet mot de studieretningene som er relevante for arbeidslivet. Vi i Høyres Studenter mener det må være et klart mål at man i arbeidslivet får bruk for de kunnskapene og ferdighetene man tilegner seg på studiet.

Finansieringssystemet må stimulere til at utdanningsinstitusjonene skal sende studenter på utveksling. I dag taper institusjonene avlagte studiepoeng i utlandet. Derfor bør det innføres en tilskuddsnøkkel i finansieringssystemet slik at utdanningsinstitusjonene får uttelling for avlagte studiepoeng i utlandet.

Høyres Studenter vil:

- I større grad prioritere antall studieplasser etter samfunnets behov og derfor kutte i antall studieplasser som ikke har relevans for arbeidslivet.
- Gjøre det frivillig å bli medlem i NSO og basere støtten på antall medlemmer.
- At det innføres en tilskuddsnøkkel i finansieringssystemet som gjør at utdanningsinstitusjonene får uttelling for avlagte studiepoeng i utlandet.
- Fjerne statlig finansiering av folkehøgskoler, men fortsette å tilby gunstig lånefinansiering fra lånekassen.

- Opprette mulighet for behovstestet ekstra lån via Lånekassen for utenlandsstudenter som bor i særlig dyre studiebyer.

Inkludering

Undersøkelser viser at personer med nedsatt funksjonsevne i gjennomsnitt har lavere utdanningsnivå enn andre. Samtidig arbeider de hardere enn andre studenter og deltar mindre i sosiale aktiviteter. Vi i Høyres Studenter er opptatt av mangfold og inkludering. Vi mener at utdanningsinstitusjonene har et ansvar for at alle skal føle seg velkomne. Derfor krever vi at det tilrettelegges for at personer med nedsatt funksjonsevne skal ha muligheten til å ta utdanning på lik linje med andre.

Høyres Studenter vil:

- At læringsstedene sørger for at byggene er tilpasset studenter med nedsatt funksjonsevne.
- At det skal innvilges økte midler til produksjon av pensumlitteratur til studenter med syns- og hørselsvansker og lese- og skrivevansker.
- At all forelesningsmateriell og læringsplattformer skal tilpasses studenter med syns- eller hørselsvansker.
- At alle studenter skal ha tilgang til psykososiale lavterskeltilbud ved alle landets utdanningsinstitusjoner.
- At utdanningsinstitusjonene skal ha som mål at alle studenter blir inkludert, både faglig og sosialt.
- At det stilles krav til at ansatte rådgivningstjenestene har tilstrekkelig kompetanse på tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse.

Studenthelse

Norske studenter blir flinkere, og vi er svært fornøyde med den utviklingen. En konsekvens av en hverdag med lange, tunge studier kan imidlertid være psykiske utfordringer. Forskning viser at hver fjerde student har psykiske plager, og tallene fortsetter å vokse. Dette er bekymringsverdig. Vi i Høyres Studenter vil at alle studenter skal kjenne at de blir ivaretatt av de ulike studiestedene. God psykisk helse er en svært viktig faktor for å lykkes med studiene. Vi mener derfor at det må gjøres tiltak for å hindre at tallene øker ytterligere – både forebyggende og i behandlingen.

Høyres Studenter vil:

- Opprette flere tiltak liknende studentklinikken i Bergen, hvor eksempelvis medisinstudenter får anledning til å behandle andre studenter med ulike former for plager.
- Opprette flere lavterskeltilbud som "student-hjelper-student" der studenter uten autorisasjon kan veilede studenter, uten å drive behandling. F.eks. psykologistudenter som holder kurs i stressmestring og eksamensangst.
- At utdanningsinstitusjonene skal tilby lavterskeltilbud for å hindre ensomhet, som for eksempel «skravlekopp».
- At tilflyttede studenter skal få tilbud om en dobbel fastlegeordning.
- Gi studenter muligheten til gradert sykemelding.

Samarbeid med offentlig sektor og næringsliv

Vi i Høyres Studenter er opptatt av å legge til rette for et godt samarbeid mellom det offentlige og det private næringsliv. Mye av ansvaret for dette må utdanningsinstitusjonene ta. For å få nytten inn i

universitetssektoren er vi avhengige av å få veiledning fra de som er ute i næringslivet og ser hvordan teorien fra universitetene fungerer i praksis. Vi mener det gjøres for lite av dette i dag. Utdanningsinstitusjonene må samarbeide aktivt med næringslivet for å øke den praktisk-faglige delen av utdanningsløpet. Dersom studier opprettes i samarbeid med arbeidslivet er det samtidig en forutsetning at studiene er allmennyttige og ikke blir tilpasset kompetansebehovet i den enkelte bedrift.

Man ser at bredde i det lokale arbeidsmarkedet har betydning for hvorvidt folk ønsker å flytte til det aktuelle stedet eller ikke. Et aktivt lokalsamfunn rekrutterer arbeidskraft. Det kan imidlertid være en utfordring på små steder. Vi i Høyres Studenter ønsker å spre kompetanse ut i distriktene ved at flere unge velger å bosette seg der. For å gjøre det attraktivt å flytte til små kommuner ønsker vi at utdanningsinstitusjoner må samarbeide med kommunene, som ofte er den største arbeidsgiveren i små kommuner, for å lokke nyutdannede til mindre steder. Det er viktig for å oppnå spredt bosetning, kompetanse-øking i Distrikts-Norge, og for å stimulere til verdiskapning i hele landet.

Høyres Studenter vil:

- Skreddersy en jobbsøkerportal som skal sikre samarbeid mellom kommunen og den nyutdannede.
- At relevante private bedrifter og offentlige virksomheter skal inkluderes i utviklingen av nye og eksisterende studier så fremt de er allmennyttige.
- Sørge for at råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) når ut til fagmiljøene, slik at det gir positive utslag i alle studieprogram.
- Opprette en portal hvor bedrifter og organisasjoner kan legge ut enkle «bestillinger» for temaer til bacheloroppgaver og/eller masteroppgaver, som studenter kan søke om å få skrive.
- Jobbe for at universitet og høyskoler i større grad inviterer gjesteforelesere fra bedrifter, samt lar disse gjøre sensur på eksamen.
- I større grad la markedet styre hvilke fag og emner som skal leveres, avhengig av etterspørsel fra næringslivet. For eksempel ved at flere studenter skiver mastergrad i samarbeid med næringslivet.
- At bedrifter og organisasjoner skal sette karakter på universitet/høyskolene etter relevans og attraktivitet.

Overgangen

Mange studier er brede, og kan brukes i flere ulike retninger etter utdannelsen. Det kan være utfordrende for studenter å vite hvilken retning man bør gå. Vi i Høyres Studenter mener det er svært verdifullt at utdanningsinstitusjonene tilbyr karriererådgiving, og mener de bør kvalitetssikres. Det er viktig at karriererådgiverne har en tett dialog med arbeidslivet, slik at arbeidsmuligheter i større grad kan kartlegges.

Høyres Studenter vil:

- Satse på karrieresentrene og profesjonelle rådgivere.
- At karrieresentrene skal legges inn under institusjonene.
- At karrieresentrene skal samarbeide tettere med arbeidslivet.
- Ha alumni-undersøkelser for å kartlegge ferdigutdannede studenters erfaringer fra studiene og arbeidsmuligheter i fremtiden.
- At det skal innføres digital karriererådgiving ved alle karrieresentrene i fylkene, etter modell fra Tromsø.

Kapittel 03

Etter utdanning

Medisinsk forskning viser at de aller fleste mennesker vil ha en positiv helseeffekt av å jobbe. Ingen er tjent med å stå utenfor arbeidslivet, aller minst den som faller utenfor. Derfor må et bærende prinsipp for all arbeidslivspolitikken være at alle som kan jobbe skal jobbe.

For Høyres Studenter er arbeidslinjen ufravikelig. Det skal alltid, uten unntak, lønne seg å jobbe. Dette prinsippet er helt avgjørende for den enkelte. På arbeidsplassen opplever man mestring og tilhørighet. Man vises tillit, får utvikle egne ferdigheter, og gis ansvar. Dette er grunnleggende komponenter i ethvert menneskes liv. Arbeidslivspolitikken må alltid reflektere denne innsikten.

Samtidig er det helt avgjørende for velferdsstatens bærekraft at alle bidrar etter evne. Det er verdien av vår felles arbeidsinnsats som er ryggraden i velferdsstaten. Uten mange i arbeid evner vi ikke å finansiere velferden. Derfor må siktemålet for arbeidslivspolitikken være å hjelpe de som har falt utenfor arbeidslivet inn, samtidig som vi må stimulere de som er i arbeid jobber lengst mulig. Lykkes vi med dette vil vi kunne finansiere også våre barns velferd.

Derfor er det essensielt at politikken bidrar til å skape et velordnet arbeidsliv som lykkes med integrering og inkludering. Det offentlige skal bidra til utdanningen av arbeidsstokken slik at næringslivet får tilgang på den kompetansen de trenger for å skape verdier, og offentlig sektor får tilgang på de kloke hodene som skal skape de offentlige tjenestene borgerne skal nyttiggjøre seg av. Politikken må dessuten bidra til utformingen av ordninger som sørger for anstendige lønns- og arbeidsvilkår.

Dagens arbeidsliv reflekterer summen av disse bestanddelene. En av de viktigste grunnene til at Norge har lykkes er å finne i vårt velfungerende arbeidsliv. Høyres Studenter vil bygge videre på alle disse tingene som allerede fungerer godt. Sentralt i dette står et velfungerende trepartssamarbeid, et samarbeid som er minst like viktig i dag som da det ble innført. Arbeidsgivers styringsrett må balanseres mot arbeidstakers stillingsvern, slik at den enkelte arbeidstaker kan oppleve trygghet i sitt arbeidsforhold, og arbeidstaker kan oppleve forutsigbarhet og den nødvendige fleksibilitet til å videreutvikle sin virksomhet.

På sett og vis er det naturlig å tenke at studenter ennå ikke trenger å forholde seg til arbeidslivet og at arbeidslivet er noe en møter etter studietiden. En slik tilnærming vil føre galt av sted; arbeidslivsspørsmål angår også studenter. Mange studenter jobber ved siden av studiene. Alle studentene skal på et eller annet tidspunkt ut i jobb. Dessuten mener Høyres Studenter at flest mulig studenter i løpet av studiene bør få stifte bekjentskap med minst en arbeidsgiver via studiene. Praktis, internships og lignende bidrar til å kvalifisere studenten for det som venter i fremtiden, og det bidrar til å øke studentens forståelse av eget fag og utvikle egne ferdigheter.

Høyres Studenter ønsker derfor å legge til rette for at alle studenter som uteksamineres av norske læringsinstitusjoner gjennom hele studieløpet har hatt en så tett kontakt som mulig med arbeidslivet. Det er bra for den enkelte student, det er bra for arbeidsgiver og det er bra for verdiskapningen og utviklingen av samfunnet.

Arbeidslivet

Mennesker i arbeid er Norges viktigste inntektskilder og også grunnlaget for hele samfunnets eksistens. Samtidig ser vi at fremtiden vil by på flere utfordringer som vi utfordre arbeidslivet slik det er i dag. Når årene fremover byr på færre inntekter og flere utgifter er det, i god konservativ ånd, på tide å gjøre store, men veloverveide endringer. Vi ser i dag at den norske modellen og trepartssamarbeidet fortsatt fungerer etter sin hensikt – men det er også nå tid for endring og forbedringer.

Høyres Studenter vil:

- Innføre ROT- (Renovering, Ombyggnad, Tillbyggnad) og RUT-fradrag (Rengöring, Underhåll och Tvätt).
- At det i bedrifter hvor staten er eier, skal utarbeides omstillingsplaner for de ansatte for å være rustet for fremtidige endringer.
- Opprette offentlig mal på attest ved kortere arbeidsforhold.
- Legge til rette for en velfungerende bemanningsbransje som tilbyr sine ansatte fleksible ansettelsesforhold uten krav til fast ansettelse.
- Slutte opp om, videreføre og videreutvikle hovedprinsippene i den norske modellen, herunder trepartssamarbeidet og kollektive lønnsforhandlinger.
- Gjennomføre en helhetlig gjennomgang av prinsippene knyttet til fastsettelsen av lønn for offentlig ansatte, en gjennomgang som skal lede til en moderat oppmykning i mulighetene arbeidsgiver har til å forfordle arbeidstakere som utmerker seg.

Gründerskap og jobbskaping

Det er ikke politikere som skaper arbeidsplasser. Det er det dyktige menn og kvinner i næringslivet som gjør. Samfunnet skal derfor alltid heie på de av oss som tør å satse. Det er lønnsomme bedrifter som sørger for finansieringen av vår felles velferd. Derfor må vår felles ambisjon være å legge til rette for stadig flere vellykkede nyetableringer.

Mange studenter er i besittelse av kompetanse til å skape disse arbeidsplassene. Både staten og læringsinstitusjonene må derfor på alle tenkelige måter legge til rette for at de studentene som ønsker å forfølge gründerdrømmen gis verktøyene de trenger for å kunne satse, enten underveis i studiene, eller etter endt studie. De må oppmuntres, kurses og stimuleres for å legge til rette for jobbskaping.

I dag kan lønnstakere kreve fradrag for kontingenten til fagforeninger med inntil 3850 kroner årlig. Scheel-utvalget la i 2014 frem sine forslag til skattereform. Ett av utvalgets forslag er å fjerne nettopp dette fradraget. Dette er fordi fradraget innebærer asymmetri, noe som betyr at eventuelle streikebidrag arbeidstakeren får utbetalt fra fagorganisasjonen ikke er skattepliktige. Du får altså fradrag på noe som allerede er skattefritt.

I tillegg dekker innbetalinger til fagforeninger også private forsikringer, noe som innebærer at det gjennom fradragsretten for fagforeningskontingenten også gis fradrag for rene private utgifter. Ved å redusere fradraget med 50% vil staten i følge Scheel-utvalget få hele 480 millioner kroner i årlige besparelser.

Høyres Studenter vil:

- Gjøre det mulig å bruke BSU som sikkerhet for å opprette aksjeselskap.
- Innføre en egen fleksibel studiepermisjon for de som ønsker å satse på en nyetablering.
- Legge ned Innovasjon Norge fordi det ikke har dokumentert effekt. Det offentlige skal bidra til kontorplasser og etableringen av fagmiljøer lokalt, men ikke sikre gründerne kapital.
- Innføre en englerefusjonsordning etter modell fra Sverige.
- Fjerne formuesbeskatningen.
- Arbeide for å opprettholde en høy organisasjonsgrad, men samtidig anerkjenne arbeidstakers valg om å forbli uorganisert.
- Redusere maksimalt fradrag på fagforeningskontingenten med 50%.

Ytelser

I Norge har det lenge vært bred enighet om at vi skal ha et sikkerhetsnett som fanger opp de som av ulike grunner faller utenfor. Helt siden Emil Stangs Høyre-regjering innførte landets første sosialytelse på slutten av 1800-tallet har det vært bred politisk enighet om denne tilnærmingen. Høyres Studenter slutter opp om dette prosjektet.

Arbeidslinjen er likevel ufravikelig. Det skal alltid lønne seg å stå opp om morgenen. Dette hensynet skal alltid være tungtveiende i utformingen av enhver ytelse. Ytelsenes innretning og nivå må alltid reflektere dette. Et eksempel på en ordning som i dag gjør det motsatte av å stimulere til arbeid er sykelønnsordningen. Høyres Studenter ønsker derfor eksempelvis å endre innretningen og nivået på sykelønnen slik at arbeidslinjen gjøres gjeldende også overfor de som er borte fra jobb midlertidig på grunn av sykdom.

I dag er situasjonen slik at offentlig sektor eser ut, og offentlig sektor utgjør en for stor andel av landets BNP. I årene som kommer vil det økonomiske handlingsrommet bli mindre. Derfor er det viktig at vi ser på eksisterende ytelser på nytt. Enkelte ytelser bidrar til å svekke arbeidslinjen. Dette kan vi ikke akseptere. Velferdsstaten skal bestå, men skal den overleve på lang sikt må den reformeres. En viktig del av dette arbeidet vil være å gjøre dagens ytelser mer bærekraftige.

Høyres Studenter vil:

- Sette ned et offentlig utvalg som skal arbeide med å styrke arbeidslinjen i alle ledd.
- Utvide aktivitetsplikten slik at den omfatter alle mottakere av sosialhjelp.
- Styrke den konkrete arbeidstreningen som en del av aktivitetsplikten.
- Fjerne helligdagstillegget ved sykemelding.
- Innføre to karensdager.
- Redusere sykelønnen til 80 prosent.
- Innføre standardiserte sykemeldinger
- Gi arbeidsgiver mer ansvar for å få sykmeldte arbeidstakere tilbake i jobb, mot redusert arbeidsgiveravgift dersom de lykkes.
- At staten ikke skal finansiere nye AFP-ordninger eller liknende ordninger

Arbeidsledighet og utenforskap

For Høyres studenter er som nevnt erkjennelsen av at det alltid skal lønne seg å jobbe viktig, men da har vi også et ansvar for å gjøre arbeidslivet til en arena hvor inkludering og raushet står i sentrum. Vi vil gjøre det lettere for mennesker med ulike utfordringer å ta del i arbeidsfellesskapet. Vi ser i dag at unge voksne faller utenfor som følge av rigide ordninger og liten vilje til tilpasning. Samtidig ser vi at eldre som fortsatt ønsker å arbeide må forlate arbeidslivet mot sin vilje. Dette krever at vi tar noen tøffe og upopulære valg med sikte på å endre systemene som skaper disse utfordringene.

Høyres Studenter vil:

- At distriktskommuner skal få tilskudd fra fylkeskommunen til å utdele "distriktsstipend" til nyutdannede, etter modell fra Forsvaret.
- Sørge for innretninger som i større grad understreker arbeidslinjen, slik at det alltid skal lønne seg å jobbe eller delta i arbeidstrening, fremfor å motta stønad.
- Fjerne særaldersgrenser og tilby mennesker som må gå av med pensjon alternativ og relevant jobb.
- Støtte opp under prosjekter som "Menn i helse" som et tiltak mot arbeidsledighet.
- Innvilge mer midler til forskning på lettere muskel- og skjelettplager og lettere psykiske lidelser.

**Høyres
Studenter**